

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 24.

V Ljubljani, v soboto 26. marca 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Uradništvo in naraščaj slovenske inteligencije.

II.

Kakor smo pokazali v prvem sestavku, nedostaje slovenskega uradništva v slovenskih zemljah, to se pravi: mi proizvajamo za naš organizem premalo inteligencije.

Vzrokov je več, a glavni vzrok naše neplodovitosti v študiranih ljudeh je vsekako gmotna šibkost našega naroda. Naš narodni nemški in laški nasprotnik, ki je po mestih in večjih obrtnih krajih pomešan med Slovenci, je gospodarski močan in daje svoje sinove izobraževati v srednje in visoke šole. Naše nerazmerje glede števila naroda s številom učeče se mladeži kaže se tudi v vsakoletnih izveštjih naših srednjih učilišč. Nimamo hipno statističkih podatkov pri roki, vendar smelo trdimo, da je na gimnazijah in realkah v območju slovenskega jezika za mnogo odstotkov več neslovenskega življa, kakor bi ga imelo biti v primeri s faktuimi neslovenskimi naselniki. Ves ta neslovenski živelj, ki se uči na naših srednjih šolah, zavzema v Slovincih javne službe in, ker niti to ne zadošča, importuje se k nam uradništvo še od drugod, večinoma iz nemških krajev.

Tako se umetno širi nemški živelj med nami in z njim germanizacija. Osobito blažena je v tem oziru slovenska Koroška, katero so nemški sosedje reklamovali ne samo za nemško posest, ampak tudi za nemško zemljo.

Vendar bi bilo napačno, ako bi kdo mislil, stvari take, kakor so, češ pred nekaj desetletji smo bili še na slabšem in smo od tistega časa v številu inteligencije napredovali ter bomo tako tudi zanjaprej. Istina je, da smo napredovali, a napredujejo še bolj naši nasprotni sosedje. Sedaj živimo hitreje in germanizacija Koroške, in deloma tudi Štajarske, razširja se hitreje, kakor kdaj poprej, ker „Schulverein“ in „Südmärka“ in sploh vse bolj intenzivno dela za germanizacijo.

Posebno z ozirom na zapuščeno Koroško treba, da dvignemo tam naraščaj slovenske inteligencije. Sedaj pošiljajo slovenski Korošci svoje sinove učiti se v Beljak in Celovec. Tu se pa svojega rodu nezavedni in maloštevilni Slovenci deloma ponemčijo. V narodnem interesu bi bilo bolje, ako bi Korošci svoje sinove pošiljali saj za par let na kranjske gimnazije. To bi se v največ slučajih lahko doseglo s pomočjo tamšnjih duhovnikov, vzlasti ker so draginjske razmere v Kranju in Ljubljani ugodnejše, kakor v Beljaku in Celovcu. A potrebam koroških Slovencev ne zadošča, da ti dijaki, ki hodijo sedaj v Celovec in Beljak, ostanejo dobri Slovenci, treba je temveč tudi njih številno potrojiti. Zato bi si pa iztekli neizmerne zasluge oni rodoljubi, ki bi zasnovali za koroške in primorske slovenske dijake na kranjskih gimnazijah nekako podporno društvo, ki bi nekaj dijakov popolnoma vzdrževalo, nekaj pa deloma podpiralo. Prepričani smo, da je ta misel izvršljiva. Ako bi se zasnovala taka podporna organizacija v dotiki z Jeran-Kalanovo dijaško mizo, vzel bi tudi marsikateri rodoljubni Ljubljancan brezplačno kakega revnega koroškega ali isterskega dijaka na hrano. Ta podporna organizacija bi pa ne skrbela samo za pokrajinske dijake na gimnazijah, temveč tudi na pripravnici v Ljubljani. Učiteljska pripravnica v Celovcu je germanizatoričen zavod in potrebno je, da bi saj nekaj učiteljskih pripravnikov učilo se v Ljubljani, da zaneso tudi v koroške učiteljske kroge nekoliko slovenske narodne samozavesti in ponosa. Koroško učiteljstvo je do malih izjem germanizatoričen faktor — tu treba prebiti led, kar je pa le z odgojo slovenske krvi zavestnih koroških učiteljev mogoče. Poleg gospodarske organizacije na Slovenskem Koroškem je najvažnejše vprašanje, kako ustvariti nekaj posvetne domače inteligencije. Ako se posreči v enem desetletju spraviti ondi nekaj posvetne inteligencije v urade in šole, potem je eksistenčno vprašanje koroških Slovencev brez dvoma ugodno rešeno. Naglašamo tedaj še jedenkrat: Rodoljubi,

skrbite za naraščaj slovenske inteligencije zunaj Kranjske in zlasti na Koroškem in v Istri!

Pa ne samo to, da naših ljudi premalo študira, ampak tudi to je velika hiba na našem narodnem telesu, da se mnogo mnogo slovenskih nadarjenih dijakov pogublja, deloma na srednjih, deloma na visokih šolah. Kar zadene srednje šole, bi bila važna domorodna naloga naših slovenskih profesorjev, iskati uzrokov pogube dijakov in preprečiti in omejevati to propadanje. Slovenskemu narodu ni zadosti služeno, ako naši profesorji uče v šoli svoje predmete, za dijake zunaj šole, za njihove gmotne in družinske razmere se pa nič ne brigajo. Naloga slovenskega pedagoga je, biti duševni oče in voditelj v odgoji slovenskega naraščaja na učiliščih. Mladina je večkrat lahkomišljena in lena. Blaga, bodrilna beseda iz ust slovenskega profesorja našla bode pot do srca in marsikateri dijak, ki je na poti pogube, bode rešen za se, za stariše in za Slovenstvo. Slovenski profesorji! Vaša domorodna naloga je, da se brigate za slovenske dijake v šoli in, kar ni manj važno, tudi zunaj šole. (Konec prihodnjic.)

O političkem vremenu.

Dunaj, 25. sušca.

Kislo vreme zunaj in znotraj zbornice! Brez viharjev, pa tudi brez blagodejnih solnčnih žarkov. Sive megle zastirajo i politički, i zemeljski nebes. Tako ne more dolgo ostati. Wolfova garda vedno odločneje gosti nemški negativno-elektriški sopar. Hoče se ji viharja.

Voditelj čeških Nemcev, deželni podmaršal Lippert, dobiva vedno več izjav, naj se umakne. Steinwenderju se tudi trobi s Koroškega dan za dnem „abtreten“. Wolf se javno v zbornici roga „profesorski modrosti“. (Kaiser in Steinwender, voditelja nemških nacionalcev, sta profesorja). Včeraj je pa napadel Wolf vse nemške opozicijske stranke. Pri volitvi v delegacije so se bili namreč dogovorili Nemci s Čehi in obojni so glasovali za dogovorjene kandidate. Wolf je to imenoval

Zapiski starega Ljubljancana.

(Nadaljevanje.)

1866, 8. julija, se je slovesno otvoril novi, 84 sežnjevi dolgi, leseni most čez Savo med Krškimi in Vidmom. Blagoslovil ga je leskovski dekan. Izdelal je pa most celjski tesarski mojster Maksimilijan Stepišnik, kar je kazal pri mostu na slavlolu stoječi kronografikon: sLaVa teBl CeLjan, zDeLaVec saVskega Mosta!

1866, 16. julija. Namestnik baron Bach razglasi cesarski ukaz, s katerim se ljudstvo pozivlje, naj podpira vojake, da se zapre in zastraži meja, ker se je bati, da bo vlomil sovražnik v deželo. Vsi moški od 18. do 50. leta, ki morejo nositi orožje, naj vzamejo puške, kose in drugo orožje, kar dobe, ter naj se postavijo na Krasu in ob deželni meji, kjer so prehodni, pod vodstvom orožnikov na stražo. Vsako gibanje sovražnika naj se precej naznani bližnjemu vojaškemu komandcu. Zasedejo naj se tudi cestni in železniški mostovi. Ti brambovci skrbijo tudi za mir in red po občinah. Vsakih 300 do 400 mož ima svojega poveljnika in nad vsemi je vojaški poveljnik. Brambovski oddelki prisežejo

po občinah vpricho župnika in župana zvestobo in udanost cesarju.

1866, 22. julija. Vsled telegrama, došlega od ministerstva, razglasi deželni predsedstvo, da se začno nabirati deželni strelci. Kdor se oglasi za strelca in je potrjen, dobi 8 gl. na roko in potem 54 kr. na dan. V Ljubljani se je sklenilo, pod županovim načelstvom osnovati meščansko stražo.

1866, 25. julija. Vpisovanje med deželne strelce se vrši v paviljonu v „Zvezdi“. Godba igra vojne in patrijotične pesmi, ki navdušijo v obilnem številu došle mladeniče. V nekoliko dneh se je v Ljubljani oglasilo 380 strelcev, katere so preoblekli, oborožili, razdelili v tri stotnije in pod načelstvom treh častnikov dne 4. avgusta poslali na zahodno deželno mejo. Do 8. avgusta se je prostovoljno vpisalo 512 mož med strelce in potem je bil nabor sklenjen, ker jih več niso potrebovali.

1866, 9. avgusta. Dne 10. junija je bilo ministerstvo dovolilo 51.000. gl., da se preloži cesta na Rebrnice med Razdrtim in Lozicami. Delo se je začelo dne 18. junija in končalo se v sedmih tednih. Potem so precej dne 9. avgusta novo

cesto otvorili, ker so jo potrebovali za prevažanje vojske. Směr novi cesti so pokazali ostanki stare rimske ceste, ki je šla iz Vipavske doline ob zahodni strani Nanosa proti Razdrtemu.

1866, 10. septembra, je prišla v Ljubljano kolera. V prvem tednu je zbolelo 17 in umrlo 7 oseb za kolero. Ukrenilo se je potrebno, da bi se bolezen ne širila. Do 2. oktobra jih je v Ljubljani med 92. zbolelimi osebami pobrala 44.

1866, 26. septembra. Vojaški deželni glavni komando se preseli iz Ljubljane v Gradec. Izpraznilo se je zaradi tega v Ljubljani 81 stanovanj.

1866, 30. septembra. Knezoškof Widmer je posvetil novi mramorni altar v župni cerkvi v Št. Rupertu na Dolenjskem. Altar je lep in 6 sežnjevi visok.

1866, 29. oktobra. Ljubljanski prošt in generalni vikar Anton Kos je vložil v Ribnici vogelni kamen za novo župno cerkev.

1866, 31. oktobra. Do tega dneva je v Ljubljani za kolero zbolelo 192 in umrlo 94 civilnih oseb; potem je bolezen ponehala. Od vojakov jih je vsega skupaj zbolelo v Ljubljani za kolero 391 in umrlo 143 mož; na vsem Kranjskem je pa zbolelo 1884 in umrlo 762 oseb.

„službo vladi v korist“, ki je „sramotna in graje vredna“. Vzdignila sta se Kaiser in Pergelt in zrojila nad njim. Lepo je bilo videti vrle nemške može, kako so se v „nemški vzajemnosti“ trgali med seboj. A kakor vse kaže: Wolf bo zmagal. Pri volitvi v gralskiškem severnočeškem volilnem okraju je prodril dne 24. t. m. z veliko večino (nad 1000 glasov) urednik skrajno surovih „Egerer Nachrichten“, pristni nemški kričač Hofer, ki je bil lansko leto zavoljo nekega veleizdajskega govora v preiskavi. Njegov nasprotnik, nemški nacijonalec Weber, je vkljub vsemu pritisku nemško-nacijonalne stranke vjel le 400 glasov. Wolfovstvo torej napreduje.

Drugi Nemci bi pač radi živeli drugače, nego so v prejšnjem zasedanju. Od vlade zahtevajo, naj se uredi jezikovno vprašanje postavnim potom. Da bi se pa morale pred vsem preklicati jezikovne naredbe, se vedno rajše čuje iz njihovih vrst. Dejanjski bi se torej, če bi ne bilo Wolfovega bacila, zadovoljili, ako bi se izvolil stalen jezikovni odsek, ki bi preiskoval, poizvedoval, razpravljal cum gratia in infinitum!

Nam Slovanom na jugu ne more biti to v škodo. Razširjene deželne avtonomije se moramo bati, dokler niso zagotovljene naše narodne pravice. Dr. Gregorec ima že pripravljen načrt zakona, kako naj bi se z ustanovitvijo narodnih kurij rešilo vprašanje slovenskih manjšin. V tem oziru imamo pač drugačno stališče, nego Čehi in Poljaki. Vprašanje, kdo je kompetenten odločevati glede na jezikovne zadeve, odgovarjajo oni drugače, nego mi. Po njihovem so kompetentni deželni zbori, po našem državni zbor. V tem nam bo treba jasnosti, ker pri vsi solidarnosti z večino ne moremo in ne smemo dovoliti, da bi se bivanje našega naroda izročilo stekli sovražni tolpi, ki na Štajarskem besni, na Primorskem pljuje, ko sliši slovensko besedo v deželni zbornici, in ki na Koroškem govori o gospodujočem, za vladanje rojenem nemštvu.

Včerajšnji dan je dokazal, da desnica še živi. Dipaulijev govor je dobro vplival na Slovane. Previdno, a krepko je šibal Dipauli nemške nasprotnike.

V torek pride na vrsto dr. Šušteršič. V svoji izjavi razkrival bode rane slovanskih narodov, ki so zastopani v krščanski slovanski narodni zvezi, in povdarjal, da je skrajni čas, zadostiti njihovim življenjskim potrebam. V vladni izjavi pogreša se povdarjanje v rsk ega momenta in v smislu zvezinega programa zahteva krepke socialne preosnove v korist delavskih stanov. Pred njim bode govoril Menger, ki se pripravlja na boj s katoliško ljudsko stranko.

Če se ohrani dosedanji mir, se državni zbor sestane kmalu po Veliki noči in delegacije se odlože za kasnejši čas. Če pa ne, se delegacije snidejo koncem aprila in ko završe svoje delovanje, se razpusti državni zbor. Potem pa ukrene Thunova modrost, kar ji bo všeč. Naša dolžnost je, da smo na vse pripravljeni.

1866, 2. novembra. Ljubljanski občinski svet izda nov tržni red in določi sejmišča.

1866, 14. novembra. Kranjski deželni glavar Anton baron Codelli je bil upokojen in je dobil red železne krone 2. vrste. Deželnim glavarjem je bil imenovan Karol baron Wurzbach.

1866, 4. decembra, je bil imenovan imeteljem kranjskega pešpolka št. 17 podmaršal Franc baron Khun pl. Kuhnenfeld.

1866, 8. decembra, po noči je nastal požar na Rožniku. Pogorelo je gospodarsko poslopje nasproti gostilnici pri cerkvi.

1866, 10. decembra. Cesar izraža priznanje za patrijotično požrtvovalnost ob zadnji vojni in pošlje mnogo odlikovanj: 11 viteških križcev Fran Josipovega reda, 7 zlatih zaslužnih križcev s krono, 9 zlatih zaslužnih križcev, deželni glavar Wurzbach je pa dobil viteški križ Leopoldovega reda in mestna občina ljubljanska je prejela cesarsko lastnoročno zahvalno pismo.

1866, 31. decembra. Od 1. januarja do 31. decembra 1866 je bilo nastanjenih v Ljubljani 533 generalov in štabnih častnikov, 9802 nadčastnika, 537.844 vojakov in 50.681 konj.

(Dalje prihodnjic.)

Iz državnega zbora.

V seji dne 23. marca je minister grof Thun predložil načrt zakona glede carinske in trgovske pogodbe z Ogersko in avstro-ogerske banke, minister Kaizl pa zakonski načrt o pristojbinskih olajšavah pri najetju posojila za mestno občino ljubljansko. — Posl. baron Dipauli je stavil nujni predlog, da naj se voli odbor 36. poslancev, ki naj zbornici v dveh mesecih predloži nasvete, kako bi se odpravile jezikovne naredbe ter potom zakona uredile jezikovne in narodnostne razmere. Razen tega so prinesli poslanci cel koš nujnih predlogov, tičočih se zboljšanja kmetijskega in obrtnega stanu ter delavskih razmer. Poslanec vitez Berks je vprašal brambovskega ministra, kdaj se povrnejo s Krete avstrijski vojaki, ki so ondi častno zvršili svojo nalogo in sedaj po sklenjenem miru med Turčijo in Grčijo na Kreti niso več potrebni.

Nato se je zvršila volitev obeh podpredsednikov dr. Ferjančiča in Lupula, kakor smo zadnjič poročali. Dr. Ferjančič, ki je dobil 177 glasov, je izrekel zahvalo za izvolitev in omenil, da ga je vsled posebnih razmer zadela ta čast.

Potem se je začela razprava o izjavi ministrskega predsednika in o vladnem programu.

Poslanec Türk je govoril o Badeniju, češ da ta minister ni dovolj cenil nemške moči, da je hotel prevrtni zgodovinski temelj države in zaradi tega izdal jezikovne naredbe. V Avstriji je najbolj merodajna birokracija. Ako hoče biti Thun pravičen, naj odpravi Gautscheve jezikovne naredbe. Nemci imajo veliko moč in jo bodo pokazali.

Poslanec Javorski je govoril v imenu poljskega kluba. Povdarjal je delovanje poljskih poslancev za moč države in avtonomijo dežel, zato so bili nekdanj imenovani državna stranka. Razložil je potem sklep deželnega zbora gališkega glede razširjenja legislativne moči deželnega zbora, ako se stvar ne tiče interesov države, tako da se po njej okrepijo deli in celota, dežela in država. Poljaki srčno želimo, da se oblaže narodnostna nasprotja. Ugaja nam ministrova izjava, da naj se v državi varuje pravica, red in avktoriteta. Naredi naj se ustavnim potom pravična pogodba z Ogersko. Vlada naj pa pokaže dejanja, ako hoče imeti naše zaupanje.

V imenu italijanskega kluba je govoril poslanec Malfatti. Pritoževal se je, da vlada ravna z Italijani kakor mačeha (!) in da Thunove obljube ne morejo zadovoljiti italijanskih poslancev, ki si bodo ohranili prosto roko in vsa vprašanja presojali s stališča pravice in interesa svojih volilcev.

Stališče češkega kluba je označil dr. Engel. Rekel je, da se Čehi niso veselili Badenijevih jezikovnih naredb, ker obsegajo le drobtino tega, kar imajo Čehi pravico tirjati. Veseli nas, da je ministrski predsednik govoril o pravičnosti do vseh narodov. Nadejamo se, da se bode ta pravičnost pokazala zlasti v takozvanem zaključenem nemškem ozemlju. Prišli bomo tudi mi z jezikovnim predlogom, seveda ne bo v njem nemškega državnega jezika. Nesrečno misel o državnem jeziku Nemci pustite! Tej vladi, četudi sedi v ministerstvu Čeh, kateremu zaupamo, mi nismo niti prijazni, niti sovražni.

Posl. Okuniewski, zastopnik radikalnih Rusinov, se je pritoževal, da v Galiciji rusinski jezik ni ravnopraven s poljskim. Razširjenje deželne avtonomije bi bil grob za rusinski narod. Prosimo varstva narodnim manjšinam, ako nam to daste, smo na vaši strani.

V seji dne 24. marca je poslanec dr. Steinwender rekel, da se morajo rešiti važna vprašanja sedanjega časa, namreč jezikovna vprašanja, da ne pride neizogibna katastrofa. Rešiti se morajo ta vprašanja tako, da ugajajo pravom nemškega naroda. Dokler vlada v tem oziru ne napravi redu, ne dobi niti rekrutov, niti proračuna, niti nagodbe, z jedno besedo čisto ničesar ne. Naj se minister ne moti s praznimi upi, ako sedaj stvari danes mirno tekó. Boj zoper jezikovne naredbe je napravil, da je narodna zavest prešinila skoraj vse slojeve nemškega naroda. Mi se ne bojimo ničesar za prihodnost. S tem

naj računa ministrski predsednik, ako hoče imeti redne parlamentarne razmere. Dalje je govornik obžaloval, da ministrski predsednik ni ničesar zinil o potrebnih socialnih reformah.

Posl. baron Dipauli tudi ni bil zadovoljen z ministrovimi besedami, ker se ne ve, kako se bode reševal vladni program. Naša katoliško-ljudska stranka ne stoji z ministrom Thunom v nikakih razmerah, ker ni vladne večine. Objektivni pa bomo proti predlogam vlade, seveda z ozirom na naše volilce. Govornik je potem razpravljal o nagodbi z Ogersko in o kvoti ter grajal, da imajo Madjari povsod prvo besedo. Nujna so pri nas jezikovna vprašanja, ki naj se rešijo precej po delegacijah. Ne zameri naj se nam, da smo v zvezi s slovansko večino, ki nam v narodnem oziru daje popolno prostost. Lahko bi nam to kdo zameril, ako bi bile vsled tega v nevarnosti pravične nemške tirjatve. Vlada je zahtevala od nas, da naj glasujemo zoper nujne predloge levice v jezikovnih vprašanjih, a nismo hoteli. Obžalovali smo Badenijeve jezikovne naredbe ne samo z nemškega, ampak tudi z avstrijskega stališča. Moje stališče je, da se avstrijski narodi med seboj morajo zjediniti v vitalnih vprašanjih. Moram reči, da so v tem oziru Slovani modrejši, kot Nemci, ker Slovani iščejo, kar nas jedini, stoje na stališču čistega političnega liberalizma. Odtujili ste si, ko iščete, kar nas loči, kakor kažejo časniki, katoliški del nemškega naroda in s tem ste Nemštvu več škodovali, kot Slovani. V političnem oziru mi nismo netolerantni. Nadejamo se, da Slovani ne bodo pozabili, da so se nemški katoličani potegovali za pravičnost tudi ondi, kjer Slovani niso v večini. Ker kot katoličani moramo biti pravični, ne vidimo nikjer manjvrednih narodov. Zato nismo za jezikovne naredbe, pa tudi ne za to, da bi se ministri radi njih tožili. Mir med narodi se mora napraviti, če ne, naj zmaga ta ali ona stran, tretji, ki se smeja, že stoji za durmi in bo vžival zmage sad. Avstrija ima svoje zgodovinsko razvijanje in to ne more biti niti samo slovansko, niti čisto nemško. Mi smo v večini, da se ne raztrga Avstrija. Nemci naj opuste boj za domišljavo narodno hegemonijo, druge narode naj pa z visoko kulturo pritegnejo na se in potem bode Avstrija, kar je bila: zavetje vseh svojih narodov, in to je postala z nemško močjo.

Nato je seja nehala in predsednik je določil, da bode popoldne ob 5. uri seja, v kateri se zvrše volitve v kvotno deputacijo in v delegacije. Temu je ugovarjal dr. Steinwender, češ da volitev v delegacije sedaj še ni treba, ker še ni določena kvota. Ta predlog je padel, ker so zanj glasovale samo opozicijske nemške stranke.

Ko se je popoldne seja pričela, se je dr. Steinwender zavaroval proti temu, da bi se prej pričele delegacije, preden se določi kvota. Posl. Wolf je povedal, da se njegovi pristasi volitev ne udeležijo, ker morajo delati vladi obstrukcijo.

V delegacijo je bil v imenu kranjskih Slovencev voljen Pogačnik in za namestnika dr. Ferjančič. Slovenski poslanci drugih kronovin se volitev niti udeležili niso, ker so povsod v manjšini in „pravičnim“ sosedom niti na misel ne pride, da bi Slovincem odstopili kako mesto. Tako je koroška dobila delegata Tschernigga in namestnika dr. Lemischa, Štajarska Šturgha in Hohenburgerja in namestnika Wolfharta, Istra Bartolija in namestnika Rizzija, Trst d' Angelija in namestnika Mauronerja, Goriška Verzegnassija in namestnika Zanettija. Za Tirolsko ni bil izvoljen noben katoličan, ker so liberalni Lahi in Nemci napravili med seboj kompromis.

Lani je poslanec baron Schwegel nagovarjal kranjske državne poslance narodne stranke, da naj bi se kranjska deželnozborska zveza z Nemci razširila tudi na državni zbor in zlasti na delegacije, tako da bi se vrstili za delegate poslanci narodne stranke in kranjski nemški poslanci leto za letom, zastopniki katoliško narodne stranke bi bili pa vedno ob svojem. Ta Schwegelov račun so najprej zmedle volitve, ker je dobila katoliško-narodna stranka

6 poslancev, tedaj večino, pretrgala je pa račun popolnoma še le dosežena sprava med Slovenci. Ako bi bil Schwegelnov naklep obveljal, bi bili Slovenci letos najbrže brez zastopnika v delegacijah. Italijani imajo pa samo na Primorskem tri delegate!

Posl. Wolf je očital drugim nemškim strankam, da nima dosti odločnosti in da delajo vladi tlako, ker se udeležujejo volitev v delegacije. Nato sta Wolfa počesala v ostrih besedah poslanca Kaiser in Pergelt.

Prihodnja seja bode v torek.

Izvirni dopisi.

S Koroškega, 24. marca. — Ker imam prepričanje, da je današnji svet po dvetretjinski večini zmešan, pošljam Vam tudi jaz neko zmes. Korošci smo dobili, kakor veste, letos novega deželnega predsednika v osebi gosp. barona Fraidenege in Moncello. O njega političnem prepričanju danes še ne morem poročati, ker je jako previden v tej zadevi. Sicer pa imamo v tem gospodu prav prijaznega in uljudnega cesarkega namestnika. Ako ima tudi pravičnost in odlčnost, bo imel prestati hude dni, toda naklonjenost obeh narodov mu je tedaj gotova. — O šolski debati v našem dež. zboru je „Slov. List“ že poročal. Čudili pa smo se, da nekemu kranjskemu dnevniku ni bilo prav, da se je v tej debati tudi versko stališče omenilo in da se je zahteval pouk na verski podlagi. Pisal je ta list: „da je bilo to odveč“ — seveda bilo je to še pred, ali med „spravo“. No, če smatra ta list versko vzgojo za „odveč“, potem tudi ne more želeti, da bi mi Korošci njemu verjeli. Koroški Slovenci smo prepričani, da je krščanska vera ščit narodnosti in da je dolžnost poslancev, zahtevati pravice ljudstva in izražati želje njegove — to vedo tudi vsi poslanci kranjski! Vzemimo ljudstvu krščansko vero in podpisana je naša smrtna obsodba! Povedali bi s tem, da nočemo živeti! Z versko vzgojo naše mladine mi klerikalizmu ne delamo nobenega poklona, pač pa „otmemo naš čolnič pogube“. Vem prav dobro, da je na Kranjskem mnogo gnilega sadja. Kdor je iz naroda, naj dela za narod! Nekdaj smo dobivali obmejni Slovenci iz Kranjske pomoč in pogum. Čuvali so Kranjci obzidje svoje in s tem celo narodno trdnjavo. Danes pa še užigalice sv: Cirila in Metoda le težko dobimo, ali jih celo ne dobimo. Bolje nam je ustregel Anton Jamar z Bleda, katerega blago je vse hvale vredno.

Dokler ne preide beseda „brat“ v srce, dokler med nami Slovenci ne bode prvi toliko, kolikor zadnji, tako dolgo nas bode zmirom še sovražnik naš molzel in tolkel. „Svobodna misel“ v pravičnih mejah je temelj napredka, toda dokler se podpisuje svobodna misel s „unterthänigster Diener“, in dokler bode prinašal „Slov. Narod“ take članke o nemških veleposestnikih, kakor je omenjal „Slov. List“ št. 21. t. l. v dopisu „Z dežele“, tako dolgo se zastonj govori ljudstvu o svobodni misli. Res je, da prosta veda jemlje celo Bogu luč izpod neba, pa ravno taka resnica je, da bo, če je enkrat v nasprotstvu s krščanstvom vsa luč Bogu izpod neba vzeta, na zemlji popolna — tema. O, Slovenci pa bi prav dobro in lahko izhajali, ko bi le vse naše domače luči gorele narodu v čast. Toda nekatere se hočejo skrivati same, nekatere pa, kakor slišim, merodajne osebe hočejo pod „mernik“ pahniti. S takim početjem ne bodejo pribojevali „rodu pravice“. Slovenci imamo izvanredne talente. Zakaj se jim krati prilika, vlagati svoje duševne kapitale v narodno hranilnico? Človek mora enkrat umreti in potem vse žalovanje ne more dati narodu tega, kar se je izgubilo. Le edinost in odločnost v delu nas rešita propada!

Iz Zagreba, 25. marca. Zagrebčanom toli priljubljeni skladatelj Viktor Parma je pretekli četrtek na hrvatskem narodnem gledališču vžil zopet mnogo slave. Kakor se Zagrebčani njegove „Ksenije“ niso mogli naslišati ter jo je morala intendantca zaporedoma postavljati na repertoire, istotako so Hrvatje v četrtek z ve-

likim navdušenjem vsprejeli njegovo novo opero „Staro pjesmo“. Libretist Gvidon Menasci, ki je sodeloval tudi pri libretu „Cavalleria rusticana“, je iz Heinejeve pesmi „Es war ein alter König“ sestavil duhovito libreto, bogat na sceničnih efekatih.

Prva slika se vrši na kraljevem dvorišču, druga v gradu in tretja v temnici. Parma je temu libretu priklopil istotako duhovito godbo, o kateri bomo še govorili. Danes rečemo le, da je s „Staro pjesmo“ storil Parma velik korak naprej, da je to opera, ki ne bode ostala v ozkih mejah Jugoslovanstva. Brezdvomno najboljše se je Parmi posrečila druga slika.

Mnogo je k vspehu pripomogel tudi velik scenični aparat, kakeršnega ima hrvatsko gledališče. Veličastni prizor na kraljevem dvorišču je na slovenskem odru skoro nemogoč, ker slovensko gledališče ne more imeti blizu 500 obojca, s kolikor razpolaga pri sličnih nastopih lahko hrvatsko gledališče.

Da je Parmova opera sijajno vspela, so se potrudili vsi sodelujoči. Orkester, v katerem sede samo odlični glasbeniki, je divno sviral, zbori so se peli točno, odlično pa sta pripomogla k Parmovi zmagi gdč. Matoušek (kraljica) in gosp. Vulakovič (kralj). Tudi nastop gdč. Freudenreich (paž) je bil simpatičen. Glas izza pozornice je zastopal g. Hofer. Občinstvo je Parmo priklicalo neštetokrat na oder. Hrvatje so mu poklonili dva krasna venca. Omeniti je še, da je hrvatski prevod opere preskrbel pesnik Avgust Harambašič. V nedeljo zvečer se drugič poje „Stara pjesma“.

Zanimalo Vas bode, če Vam poročam, da bode hrvatska opera gostovala po letu v Lvovu. Gotovo bi bili Ljubljančanje intendantci slovenskega gledališča hvaležni, če bi poskrbela, da se tedaj hrvatska opera ustavi tudi v Ljubljani ter nam pokaže dela, kakeršna so n. pr. hrvatska „Prodana nevesta“: veličastna opera Lisinskega „Porin“. „Porin“ napolnjuje sedaj hrvatsko gledališče.

Intendantca daje „Porina“ tudi kot nedeljsko popoldansko predstavo z znižanimi cenami. Tedaj prihite Hrvatje od vseh stranij poslušat svojo narodno opero. Tudi brezplačne dijaške predstave (tedaj se predstavljajo klasiška dela) daje intendantca, ki ostane, dasi so se širile različne vesti po časopisih, v starih rokah. V torek 29. t. m. je 1000. predstava pod sedanjo upravo. Predstavljali se bodo „Graničari“, pesnik Harambašič je zložil prolog. Občinstvo bode to predstavo spremenilo v slavnostno predstavo na čast intendantu Miletiču. Hrvatska drama pa bode po letu gostovala v Splitu. Gosp. Fijan bode skoro gostoval na češkem narodnem gledališču v Pragi. „Otok in strugo“ je prevel g. Borštnik tudi na hrvatski jezik ter se bode to slovensko delo predstavljalo na hrvatskem odru.

Politiški pregled.

Slovenska krščanska narodna zveza ima sedaj tri člane v zborničnem predsedstvu: podpredsednika dr. Ferjančiča in dva zapisnikarja dr. Stojana in Pogačnika. To je pač lepo znamenje, kam vodi modro, složno delovanje. Z veseljem tudi beležimo, da so se letošnje volitve v delegacije za Kranjsko mirno izvršile. S 7. glasovi je izvoljen za delegata Pogačnik in za namestnika dr. Ferjančič. Slovenskih poslancev je pa 9, ali ka-li? Toda ali se sme še med nje šteti — divjak Šuklje? Pri „Narodu“ so ga lahko veselili. Ta, kot je videti, sedaj jedini zastopa v Kronavetrovi zvezi — pristno politiko dr. Ivana Tavčarja.

Predsedstvo državnega zbora je radi vstopnic določilo posebno komisijo, v kateri so poslanci Pogačnik, dr. Ferjančič in grof Vetter.

Stranka P. Stojalovskega namerava hospitalirati pri mladočeškem klubu.

Za cesarski jubilej si Njegovo Veličanstvo, kakor poroča „Wiener Abendpost“, ne želi slavnostij in poklanjanja darov, ampak želi, da se jubilej obhajaj s skazovanjem dobrotelčnosti.

Grof Badeni se je mudil v Rimu, ter je bil s svojo soprogo v avdijenciji pri papežu.

Pri dopolnilnih volitvah v obč. svet na Dunaju so v večini okrajev prodrli antisemitje.

Redna poljska služba božja na Dunaju se bode pričela v cerkvi am „Rennweg“ dne 1. aprila. Poljaki so zbrali 60.000 gld. za poprave cerkve. Ali bi ne mogli na slični način dunajski Čehi priti do redne božje službe?

Nadvojvodinja Natalija, hči nadvojvode Friderika, je umrla v Požunu dne 24. t. m.

Vojna med Španijo in Zedinjenimi državami nastane najbrže prav v kratkem. Obe državi se pripravljata za vojno z veliko naglico. Španija meni, da mora obračunati z Zedinjenimi državami, ako hoče udušiti upor na Kubi, ki jo stane že 1½ milijarde pezet in 100.000 vojakov. Večjih vojnih ladij ima Španija 37, 80 topovnic in še nekaj drugih ladij. Finančno stanje države je pa jako žalostno.

Domače novice.

Osebnosti. Dr. Radoslav Pipuš, doslej koncipijent pri dr. Sernecu v Celju, se nastani kot odvetnik v Mariboru. — G. dr. Pavl Lučič, doslej občinski zdravnik v Bolu (Dalmacija), imenovan je okrožnim zdravnikom v Vipavi.

Za občinske volitve ljubljanske je bil včeraj sestanek zaupnikov narodne stranke. Odlični možje so bili za složni nastop slovenskih strank, nekateri čuki iz Zabukovja pa še niso stali na višini situacije. Nadejamo se, da bodo v prihodnjem posvetovanju zmagale modre narodne glave in da se v vseh treh razredih odstopi nekaj mest ter tako odstrani nepotrebni boj med Slovenci, ki bi koristil le prodirajočim Nemcem.

Narodno-napredne (!) stranke shod zaupnih mož bode dne 5. maja v Ljubljani. Vspored posvetovanja tega shoda bode nastopni: 1.) Poročilo o političnem položaju. 2.) Poročilo o dogovoru mej slovenskima strankama na Kranjskem. 3.) Organizacija narodne napredne stranke. 4.) Volitev izvrševalnega odbora. 5.) Slučajni nasveti.

O „spravni pogodbi“ smo obljubili prinesiti članek danes, a še ne moremo, ker še manjka žrtve za narodni greh. Dan sprave bode napočil še le takrat, kadar bode odnesel grehe ljudstva v puščavo grešni kozel. Tega kozla iščejo še vedno grešniki pri „Slov. Listu“. Prav je tako! Stari Judje so že imeli princip: Boljše je, da jeden umrje, kot ljudstvo.

Gostovanje gosp. Ignacija Borštnika na slovenskem odru je dalo v četrtek občinstvu priliko, toplo pozdraviti domačega umetnika, katerega že toliko časa pogrešamo na deskah slovenskega gledališča. Žalibog, da je vest o odličnem gostovanju prepozno prodrla med občinstvo in da gledališče ni bilo tako obiskano, kakor bi o taki priliki biti moralo. G. Borštnik je svojega „Revčka Andrejčka“ igral v resnici še bolje, nego ga je pred leti. Občinstvo je burno pozdravljalo umetnika. Poklonil se mu je krasen venec. Želimo, da bi se gostovanje g. Borštnika še večkrat ponovilo ter da bi ga skoro videli v kaki njegovih novejših ulog.

Neopravičeno preziranje domačega obrtništva. O prijaznosti naših „zmernejših nemških prijateljev“ do vsega kar je domačega nam je podal zadnji čas prav lep dokaz g. I. C. Mayer. Mož se menda še spominja beraških svojih dedov, pozabil pa je, da se je njegov prednik povspel do blagostanja le s podporo tistih, med katerimi je živel. Prav bi torej bilo, da bi se bil gospod I. C. Mayer sedaj, ko pripravlja svojo novo prodajalnico, oziral na naše domače obrtništvo, vsaj bi brez podpore naših ljudij moral svojo prodajalnico zapreti. Gosp. I. C. Mayer pa je pustil za ogromno svoto potreščine za svojo prodajalnico izdelati po vzgledu naše slavne deželne vlade pri graških obrtnikih, ki so v solidnosti precej za našimi obrtniki. To so žalostna dejstva, da se tako neopravičeno prezira naše pošteno, podjetno domače obrtništvo, in to od ljudij, ki žive od slovenskih žuljev. Mi poznamo za take vrste ljudij le jedno radikalno sredstvo in to je: kdor prezira nas, tega prezirajmo mi ter mu pokažimo, kje pelje iz Ljubljane pot v — Gradec!

Odjemalcem piva na znanje. „Soča“ piše: „Meščanska pivovarna v Budjovcih, ki je v nemških rokah in katere ni zamenjavati s češko akejsko pivovarno istotam, vsiljuje svoje pivo tudi gostilničarjem po Slovenskem. Opozarjamo občinstvo, da plačuje glavni zastopnik te pivovarne za Štajarsko, Koroško, Kranjsko in Primorsko od vsacega litra prodanega piva 1/2 kr. društvu „Südmark“. Torej — pozor!“

Slovenska predstava v Kranju. V prostorih „Narodne čitalnice“ v Kranju se predstavita jutri na korist družbi sv. Cirila in Metoda s sodelovanjem članov „Dramatičnega društva“ v Ljubljani šaloigra „Igra Piké“ in burka „Čitalnica pri branjevki“. Vstopnina: Sedeži I. do III. vrste po 60 kr. Ostali sedeži po 40 kr. Stojšča po 30 kr. Dijaške vstopnice po 20 kr. Preplačila na korist „Družbi sv. Cirila in Metoda“ se hvaležno sprejemajo. Začetek ob 8. uri zvečer.

Nemški napisi — tako se nam piše — so tudi v narodnem Kranju čudovito gosto nasejani. Boj, katerega bojujemo v Ljubljani proti tem nestvorom, bi se znatno lažje uspešno izvel v Kranju. Treba bi bilo le primerne eneržije in dejanskega izvajanja — naprednosti. Res čudimo se, kako morejo gostilne, kakor „Alte Post“, ki so odvisne od Slovencev še vstrajati pri samonemških napisih.

Nesreče. V četrtek opoludne sta se v Ljubljani Predovičevemu hlapcu splašila konja. Hlapec je padel pri tem pod voz. Kolesa so ga tako zdrobila, da je skoro potem umrl. — Na Reki je v četrtek pogorelo v velikanski bori 480 metrov dolgo leseno skladišče, v katerem je bil shranjen sladkor. Škoda znaša tričetrtine milijona. — V Badnu gori velika tovarna za patrone.

Dr. Steinwender je imel v Beljaku shod pred 48 poslušalci. Malo!

V Celovcu bodo napravili novo pokopališče.

Trgovska in obrtniška zbornica v Gorici hoče v proslavo 50letnice cesarjeve porabiti 50.000 gl. v neke specijelno laške namene. Za slovenski obrtni šoli v Gorici pa nima niti stotaka na razpologo!

Pisan sneg v treh barvah je padel nedavno okolu Rablja na Koroškem. Lahkoverno ljudstvo ima o tem nenavadnem snegu čudne misli.

Pri brzovlaku, ki prihaja v Ljubljano ob 1/2 12. uri dopoludne je pretekli četrtek na ljubljanskem južnem kolodvoru skočil iz tira jeden voz II. razreda, kar je provzročilo znaten strah med popotniki.

Ponarejene nove dvajsetice se trosijo po Ljubljani. Pozor!

Tivolski grad pri Ljubljani bodo to leto primerno prenovili.

Dohod delavcev. Te dni je došlo v Ljubljano že okolu 500 delavcev (večinoma Furlanov), katere so sprejeli v delo nekateri tukajšnji stavbeni podjetniki.

Za popravo frančiškanske cerkve v Ljubljani bode ministerstvo za uk in bogočastje dalo iz verskega zaklada 6161 gl.

V Gorici imajo nemške postne govore, slovenskih pa ne. Čudno!

Med Zidanim Mostom in Zagrebom vozil bode brzovlak. Za ta vlak prosita kupčijska zbornica ljubljanska in pa zagrebška. Upati je, da tej pravični prošnji južna železnica vstreže, ker kdor pozna razmere in sedajno vožnjo na tej progi, pač mora pritrđiti zelo nujni potrebi.

Učiteljstvo slovenske dekliške šole v Trstu vabi k otroški veselici v prostorih „Slovenske čitaonice“, koja priredi v nabavo potrebnih učil v nedeljo dne 27. marca 1898. Vstopnina k veselici za osebo 30 nvč., otroci 15 nvč., sedeži 20 nvč. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Razpored veselice: Hladnik: „Vesna“ pesem. R. Weissenhofer: „Pastarica iz Lurda“, igrokaz v petih dejanjih. Med posameznimi akti se bodo pele pesmi. Sen v gozdu, živa podoba.

Društva.

Tamburaški klub „Zvezda“ razširiti hoče svoj delokrog tudi na ženske člane. Glasom odborovega sklepa sprejemajo se v klub muzikalni izobrazbi pristopne gospodične, ki imajo ve-

selje do tamburanja in si lahko nabavijo potrebna glasbila. V soboto dne 2. aprila t. l. priredi „Zvezda“ svoj prvi letošnji zabavni večer pri „Virantu“. Drugi nastop vršil se bo meseca maja pri Ferlinču v Ljubljani.

Potrjena so pravila „Vzajemne zavarovalnice zoper ogenj na Ljubnem“ za gornjegrajski sodnijski okraj.

Razne stvari.

Visokošolci v Belem Gradu so načrtali svoje mišljenje v posebni adresi, katero prinaša zadnja številka „Narodne Misli“. Adresa povdarja nujno potrebo bratske sloge med Jugoslovani ter izraža svoje veselje, da je vseučiliška mladina v Zagrebu in v Pragi pričela krepko delati v tem smislu.

„Narodna Misao“ v Zagrebu z dne 24. t. m. pripoveduje o originalnih poročilih madjaronskih listov o „darovih presvetlega bana“. Presvetli ban ne da ni krajcarja iz svojega žepa, vsi darovi teko iz narodovega imetka, iz državne blagajne in vender se te podpore, do katerih ima narod pravico, razkričavajo za „banove blagovoljne darove“. Kaj takega more trpeti le ban Khuen Hedervary!

Razstava Vereščaginovih slik v Zagrebu se slavnostno otvori dne 1. aprila.

Lepe poštné nabiralnike je dal Zagrebčanom ban Khuen Hederwary. Novi nabiralniki se blišče v madjarskih barvah, kar je očitna provokacija Hrvatsva. Seveda so že vsi nabiralniki politi s črnim. Skoro se bode radi te oskrunbe Madjarstva moralo zagovarjati pred sodiščem 5 obtožencev, o katerih trde Madjari, da so bili med onimi, ki so zvršili ta zločin. Zagovarjala jih bodeta dr. Ružič in dr. Derenčin.

Nove poštné znamke dobe na Ogerskem in Hrvatskem.

„Studentenheim“ za 150 dijakov hočejo z beračenjem dobiti tudi praški Nemci.

Črnogorski pesnik Sundečić bode v kratkem praznoval 50letnico svojega književnega lovanja.

203 potresne dneve je imela Avstrija leta 1897. Tako poroča dunajska akademija znanosti. Najčešče se je treslo na Goriškem, Kranjskem, v Istriji, in Dalmaciji. Za temi deželami pridejo Koroška, Štajarska in Tirolska. Največjo razsežnost je imel potres 15. julija. L. 1897. ni bilo potresa na Nižjeavstrijskem, Poljskem in v Bukovini.

„Osvit“ bode ime novemu hrvatskemu leposlovnemu listu, ki bode pričel izhajati v Mostaru. Izdajal ga bode pisatelj Miličević (Asiz). Na Hrvatskem bode skoro vsak leposlovec in politik imel svoj list. Radi te razcepljenosti se producira malo dobrega in znatno so pričeli hirati celo listi kakeršen je „Vienac“. Vedno živahnejša je torej želja mej nekaterimi hrvatskimi rodoljubi, naj se vsaj hrvatski leposlovci združijo v jednom velikem leposlovnem listu. Naj bi se to res zgodilo!

Velikansk daljnogled izdelujejo v Ameriki. Steklo ima dva metra v prerezu.

Kuga še vedno razsaja v Bombaju. Na dan umrje za kugo nad 200 ljudij. Avstrijski poslanik je stavil v zdravstvenem svetu v Carigradu predlog, da naj se iz Indije mohamedancem prepove romanje v Meko. Zdravstveni svet je predlog sprejel, a ni gotovo, če ga bode sultan potrdil.

Nova civilna pravda.

Postopanje pri sodiščih prve stopinje.

(Nadaljevanje.)

B. Pri okrajnih sodiščih.

Pred okrajnim sodiščem teče obravnava načeloma tako, kakor pred sodnim dvorom, razloček je le ta, da izvršuje uradne posle pri okrajnem sodišču samo jeden sodnik. Razliko med postopkoma navaja pa zakon posebej, in sicer kot izjeme deloma splošnega, deloma posebnega pomena.

Splošnega pomena so določila, da mora sodnik pravdanja nevesče stranke, katerih ne

zastopa odvetnik, napeljati na potrebna dejanja, jih poučiti o naslednjih njih nastopanja ali opustitve, ter jih opozoriti na obroke, katere zahteva zakon za nadaljno postopanje; potem, da sme stranka pred tožbo poklicati nasprotnika pred sodnika v dogovor o pravnih zahtevi in v poravnavo, to pa le tedaj, ako zahtevana vsota ne presega gl. 500, in ako stanuje nasprotnik v istem sodnem okraju, kakor klicalna stranka; na dalje, da mora sodnik, ako je vložil tožnik pismeno tožbo pomankljive vsebine, poklicati tožnika k sodišču in ga napotiti, kako naj tožbo dopolni, oziroma ako hoče tožnik pri sodišču narekovati tožbo, poučiti jo za slučaj, da tožbeni zahtevki ni dopusten; potem da se morajo stranke v pozivih natančno poučiti o naslednjih izostanja od obravnave; in konečno, da mora sodnik opozarjati stranke na določila zakona, v katerih slučajih da mora stranka izročiti pravdno zadevo odvetniku, da jej sestavi pritožbo.

Posebne pomena so pa sledeča določila:

1.) Stranke imajo pravico zahtevati, da se njih tožbe, prošnje, predlogi in poročila vzemo na zapisnik.

2.) Prvi narok o tožbi določiti je praviloma tako, da se bo pri naroku vršila tudi že obravnava o vsebini tožbe.

3.) Stranki nista obvezani na tožbo pismeno odgovarjati ali pa pripravljalne spise vlagati.

4.) Pripravljalni postopek je, izvzemši računsko pravdo, izključen.

5.) O tožbi je mogoče, ako je zahtevki nujen in posebno pri tožbah zaradi motenja mirne posesti, še tisti dan obravnavati, ko se je tožba vložila.

6.) Sodnik sestavi o obravnavi zapisnik, kojega vsebina kaže pregledno tek obravnave in dokazovanja, ne da bi se izjave strank besedoma zapisovale. Ako se pa pravda konča pri prvem naroku, tedaj se ne sprejme stvarni položaj v zapisnik, ampak le v razsodbo samo, in če je stranka preverjena, da stvarni položaj v razsodbi ni pravilno zapisan, ima pravico v treh dneh potem, ko je bila obveščena o zapisku, vložiti ali na zapisnik dati svoj ugovor.

Značaj novega zakona stopi posebno pri okrajnem sodišču na dan; sodnik vodi, uči in opozarja stranke na vse znamenitosti in potrebe postopka, in s tem je strankam oglajena pot pri sodiščih, tako da jo lahko same najdejo brez plačanega pomočnika. (Dalje prihod.)

Išče se 32 1-1
vrtnar
 za grajščino Podvin, pošta Radovljica.
 Podrobnosti se poizvedo pri
g. A. Jurgelu,
 županu v Mošnjah pri Radovljici.

Ivan Kregar,
 izdelovatelj cerkvenega orodja in posode,
 v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8, poleg
 Alojzijevišča,
 priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
 predstojništvom in podpirateljem domače
 umetnosti v najnatančnejše izdelovanje
**monštranc, ciborijev, ke-
 lihov, tabernakljev,
 svečnikov, lestencev,
 križev** *ud.* 20 (3-4)
 iz najboljših kovine po poljubnem slogu
 in po nizki ceni.